NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 22. julia 1854. *List 58.*

Od reje kuretine na Angleškem.

Našim gospodinjam.

Angleži (Englendarji) so naj bistrejše glavice za vse, in ker jih drugi narodi doiti ne morejo, jim zabavljajo. Anglež se pa smeja zabavljícam in si iz vsacega kamna kuje dnar.

Veliko smo že od kmetijstva in živinoreje na Angleškem v „Novícah“ govorili; morebiti da vstrežemo našim gospodinjam, ako jim povémo enkrat tudi kaj od tega, kako kuretino redé na Angleškem.

Naj poprej jim povémo, da **19.** in **20.** dan pret. mesca je v Novem Kastlu bila očitna kurja razstava. Kaj nek še? — bo marsiktera naših gospodinj rekla — kokoši na ogled razstavljati! Kokoši, kokoši, da! in sicer **287** gospodarjev in gospodinj je poslalo svojo žival na ogled, in od vsih krajev so vreli ljudje skupej gledat razstavljeno kokošarstvo, tako, da v **2** dnéh jih je privrelo čez **3000**.

Naj lepši kokoši in petelini so bili španjskega in hamburškega plemena, vse pa so prekosili Kohinhinarji (to je, pleme iz angleških zadnjih Indij v Azii); **59** kokoš in petelinov tega plemena je bilo z darili poslavljenih; naj lepši petelin „Sir Charles Napier“ je vagal **13** funtov in pol, naj lepše kokoši po **11** funtov in nekaj čez. Med razstavljenimi jajci je bilo eno od španjske kokoši, ki je bilo **9** pavcov in pol dolgo in **10** lotov teško.

Po tem dokazu, da so Angleži tudi mojstri v reji kuretine, bomo povedali kako ravnajo.

Da izredé velike in močne piščeta, zbirajo vselej le naj večji jajca od naj boljših kokelj za izvaljenje in jih na zračnem, hladnem in suhem (ne zatuhlem) kraju tako dolgo hranujejo, dokler se kaka močna kokoš ne pripravlja valiti jih. Taki naredé potem v kakem tihem in gorkem kotiču gnjezdo iz sená ali mehke slame in ji podtaknejo **10** do **12** jajc. Marsiktera gospodinja še loči take jajca, iz kterih se bojo izvalili petelinčiki, od tacih, iz kterih bodo putike; to pa tako spoznajo: tiste jajca, v kterih, če se proti luči ali soncu deržé, se prazni prostor na koncu jajca enmalo na strani zapazi, bojo večidel putike; če je pa ta prazni prostor ravno na koncu (na špici) ali pa v sredi, bojo petelinčiki. Pri pregledovanju pa se jajca ne smejo pretresti, ker sicer ne bo nič iz njih, ako se rumenjak poškodje.

Koklja, kadar jajca leže, se mora dobro kermiti (futrati), čiste vode mora dosto imeti piti; pri pokoju naj bo, in jajca se ne smejo več prijeti, kadar že na njih sedí. Če je vreme merzlo, mora biti na gorkem in suhem, in večkrat na dan se ji mora dajati drobnega testa iz ovsene moke. Piče mora dovelj imeti in pa na gorkem biti, da ne opeša.

Če ne vsako leto, se mora saj vsako drugo leto nov petelin jim dati, da bojo kokoši močne in zdrave piščeta legle. Zatega voljo naj bo pri vsaki hiši tudi le malo kokoš; če jih je preveč vkup, ležejo le malo jajc. Če kokoši le samo kupljeno pičo dobivajo, se ne splača njih reja; dobiček je le, če dosto tacega vžijejo, kar ni za drugo rabo ali bi se sicer pogubilo. Če se jim zraven tega pustí še majhen kos zemlje, ki je z ajdo obsejan, da zamorejo tam okoli hoditi in se od ajde rediti, se odebelé brez posebne skerbí in velicih stroškov.

Veliko vreden je kurjek, ki se dá s tim pomnožiti, da se večkrat v njih kurnike šote ali ilovce raztrosi, na to pa enmalo peska; vse to naj se včasih pomeša s kurjekom, ki je toliko vreden kakor ptuji dragi guano ali tisti tičjek, ki ga pod tim imenom na prodaj vozijo iz daljnih primorskih krajev, kjer se očeja tisuč in tisuč tičev.

Gospodarske skušnje.

Plesnjivo vino

se lahko in gotovo zboljša, če se dene **40—50** kutinih klojcev, opresnih ali suhih, v polovnjak plesnjivega vina, potem sod zabije in čez **5** do **7** tednov vino pretoči. — Tudi za jabelčnico in hruškovico to veljá. Živkov.

Ena naj večjih napák o sadjoreji.

Mnogo napčnega se še zmiraj godí o sadjoreji. Ena naj večjih napák je, da se sadne drevésa pregosto eno zraven druzega sadé, kar v poznejih letih, kader se drevje razrase, rodovitnost njih zlo zaderžuje. Prava daljava ene jablane ali hruške od druge je **32** do **36**, češinj **24** do **30**, višinj in češpelj (sliv) **20**, orehov **40** čevljev. Pinkert prakt. Landw.

Močec v krompirju zvediti.

Če je krompir bolj moknat ali kašnat, bolji je za jéd, za živinsko pičo in za vsako drugo rabo v obertnii. Močec (Stärkemehl) dá krompirju pravo dobroto in ceno. Kako pa to zvediti: kteri krompir ima več močca v sebi? Rödiger priporoča v svoji novi in vse hvale vredni knjigi: „Die beste Kartoffelkulturmethode“ sledečo prav lahko preskušnjo: „Vzemi krompir in ga prereži čez pol; potem dergni eno platnico z drugo, in položi obé polovici na stran. Sok, ki se je po tem dergnjenju napravil, se bo posušil in bel prah (bela štupa) se bo naredila po obéh platéh — in ta beli prah je močec. Če se ne naredí nič tega prahú po krompirju, je to znamnje, da je krompir celó malo moknat, in tak krompir je malo vreden. Krompir srednje debelosti, okoli **3** do **6** lotov težek, ima večidel naj več močca v sebi, in tak je tudi za vsako rabo naj bolji. — Samo po sebi se razume, da ni treba vsacega krompirja posamesno tako poskuševati; če je

krompir na eni njivi edinega semena, je dosto, ako se le s kakimi tremi to poskusi, zvediti vrednost celega krompirjevišča. (Rödiger „d. b. Kart.“)

Premišljevanje
narave in previdnosti božje v nji.

Poslovenil Mihael Verne.

Nezmerno bogastvo narave.

Lahko se prepričamo, da narava svoje zaklade z veliko darljivostjo delí, če neskončno množico ljudí premislimo, ki iz rok te dobrotljive matere živež, obléko in veselje dobivajo. Ker pa to našega serca znabiti zato spodobno ne gane, ker se vsak dan godí, se hočemo k tistim stvarém oberniti, ki le za nas bivajo, pa se navadno vendar zaničujejo.

Narava preskerbí čez vse število veliko množico živih stvarí v zraku, na zemlji in v vodi. Še tiste živali, ki pičo od nas dobivajo, previdi vendar prav za prav narava. Trava, ki brez obdelovanja raste, je njih poglavna hrana. Celo ribje kardelo ne dobí od nas kar perišča hrane, razun če mu jo za kratek čas dajamo. Gojzdi rodé želod za pitanje, senožeti in hribi travo, in polje plevél. Med ptiči so vrabci naj bolj zaničevani in znabiti da jih je naj več na svetu. Njih množica je tolika, da bi cesar francoski z vsimi pridelki svojega kraljestva preubog bil, jih eno leto prerediti. Narava jih redí s hrano iz svojih nezmernih zakladnic, in — vrabci so vendarle narmanjši del njenih hranjenikov. — Število merčesov je toliko, da bo še marsikakšno stoletje preteklo, prej ko bomo v stanu njih razne verste in razne plemena spoznati in naznačiti. Koliko utegne nek mušíc biti? In koliko plemen jih je? Čutimo jih, ko nas pikajo in v zraku pred nami igrajo. Krí, ki nam jo izpijejo, jim je le prigodna hrana, in smé se reči, da na vsako mušico, ki človeško ali živalsko krí pije, jih milion in milion živí, ki kervi ne okusijo. Česa živé vse te stvarí? Kar pestí zemlje se ne najde, v kteri bi merčesi ne živeli, ko bi imeli tudi le ostanjki druzih merčesov njih živež biti. V vsaki kaplji vode se najdejo stvarí, kterih hrana in množitev je nezapopadljiva.

Tako nezmerno bogata stvarí je narava, in ravno tako bogata je hrane za-nje. Toda ne narava, temuč le Stvarnik je toliko bogastvo v naravi napravil. Od njega ima vsaka stvar živež in prebivališče. Za vsako dá travi iz zemlje rasti; vsaki dá njeni naravi pristojne hrane najti; nobena ni v njegovih očéh tako malo vredna, da bi ljubeznivo na-njo ne gledal in ji hrane ne dajal. In v tem se razodeva velikost vsega oblastnega Stvarnika. Kar noben človek, tudi noben kralj ne zamore, kar vsi ljudje in kralji na zemlji ne premorejo — to dela On; On namreč nasituje vse živali, hranuje vrane, redí merčese v zraku, v vodi in na zemlji.

Al ne bo redil toliko več tudi tebe, človek? Ko se kakošen dvom ali kakošna skerb o tem v tvoji duši obudí, poglej le stvarí, ki jih Stvarnik vsaki dan preskerbí. Naj ti bodo ptiči pod nebom, divje zverine v pušćavah, in milioni stvarí, za kterih ohranjenje noben človek ne skerbí — učitelji zadovoljnosti!

O zadevah deržavnega zajéma.

Časopis „Oest. Corr.“ razlaga koristi in zlajšave, ktere zadevajo občine ali soseske, med drugim takole: „Če cele občine ali soseske, kterim je dovoljeno svoje premoženje za zajem oberniti, se vdeležijo zajéma, jim ni treba predpisane zagotovšine ali kavcije odrajtati, ako pravočasno odplačanje pervih dveh delov, ki potem za zagotovšino podpisanega zneska veljati, dostojno zagotovijo. Soseskam je pripušeno, svoje sosesčane, ki so sicer zmožni v brištih svoj delež plačevati, za kavcijo pa vendar potrebnega dnarja nimajo, vzeti v versto tistih zneskov, ki se na imé soseske podpišejo in kot taki niso podverženi kavcii. Potem pa imajo soseske (to je, župani in odborniki, ki ravnajo v imenu sosésk ali občin) zato skerbeti, da od svojih sosesčanov podpisane zneske dobivajo, in jim, kadar so vse brište poplačali, dolžno pismo ali obligacijo izročé, ki jim gré“.

„Na to vižo je manjšim posestnikom vdeležba pri zajemu veliko veliko polajšana, ker soseska zamore vsacega sosesčana v svojo družbo vzeti in mu tako nakloniti pripomoč, da brez potov in zamud se lahko pridruži zajemu, in da mu ni treba iskati dnarja, ki se ima scer kot zagotovšina položiti“.

„Če se pa veliko sosesčanov pridruži soseski, je pa potem tudi ona v stanu, se z večjim zneskom vdeležiti zajema, in ker je v celem cesarstvu blizo 65.000 občin ali sosesk, vsak previdi, da taka „združena moč“ veliko premore.

Ker je znano, da so sosesčani v vsem radi pri svojih, ni dvomiti, da bojo tudi pri tem posojilu vkup stopili, tolikanj več, ker jih v ti družbi omenjena zlajšava zadene“.

Ozir po svetu.

Potopisne čertice iz Petrograda.

Petrograd (Petersburg), drugo poglavno mesto rusovskega cesarstva in stolica rusovskih carov, je na vsako stran tako veličansko mesto in življenje v njem tako zanimivo, da bi utegnil J. G. Kohlov popis našim bravcem ravno tako mikaven biti, kakor je bil nam, ko smo ga v 4. zvezku poučnih in kratkočasnih bukev „Meyers Volksbibliothek“ brali.

Mesto Petrograd je v letu 1709 osnoval car Peter Véliki, in ker je tedaj eno naj novejših mest, je v njem vse tako prostorno, veliko in umno vredjeno, ulice so tako široke in dolge, tergi v tako lepih razmerah in hiše tako prostorne in na širokem, da v vsem tem se nobeno mesto primerjati ne more s Petrogradom. Kadar pri nas hiše zidajo, se prostori merijo na čevlje; v Petrogradu, ki se razprostira čez 50 kvadratnih verst, to je, toliko kakor čez kvadratno miljo ali 10.000 oralov, se je mérilo vse po večjih merah. V druzih mestih stojé hiše na tesnem, kakor da bi bile vse na enem kupu; v Petrogradu je vsaka hiša s svojimi dvori velik kos zemlje, dosto prostoren na vsako stran.

Al ravno zavolj te prostornosti so hiše in krasne poslopja na pogled vse raztresene, in ker je vse tako veliko, prostorno, zračno, svitlo, redno in povsod si enako, nima Petrograd tiste različnosti, ktera je v mestih potrebna, da njih obraz ni dolgočasen. Dalje je celo veličansko mesto popolnoma ravno; nikjer ni treba storiti stopinje gori nikjer doli, — vse je velika planjava. Posebno pozimi je vse enolično, kadar bela odeja snega pokriva tla, strehe in reko Nevo, ki skozi mesto têče. Bele stene hiš se takrat nič ne ločijo od belih tal, in se vidijo, kakor da bi ne imele zidane podstave; snežene strehe pa se vjemajo s sivim obnebjem, kakor da bi ne bile pokrivala poslopij.

Nobeno mesto pa se ne spremeni spomladi tako zanimivo kakor Petrograd — mogočna hči Neve — kadar se podnebje razjasni in sonce, raztopivši belo mertvaško odejo zime po strehah in rekah, pokaže popotniku mesto v novi opravi. Hiše se zdaj spet vidijo, da stojé na terdnih podstavah, in zeleno pisane strehe hiš, plave z zlatimi zvezdami obsejane kuplje cerkev in pozlačeni verhunci turnov razveseljujejo oči, ki dolgo ničesa druzega vidile niso, kakor enolično belo barvo.

Nobeno naših sedanjih mest se nemore sponašati, da bi imelo, kakor Petrograd, same palače in veličanske poslopja; tù je tudi revna koča na pogled nekako veliko pohištvo. V Petrogradu so, na priliko, tri poslopja, ktere le reka Neva loči, namreč poslopje admiralno, carov grad in pa pervo poslopje kadetno; da pa se po naj bližnejšem potu od enega konca teh treh poslopij do druzega pride, mora peš človek jo dobro mahati, da pride v 25 minutah. V Petrogradu je veliko hiš, v kterih po več tisuč ljudí stanuje: v zimski palači jih stanuje 6000, v vojaški bolnišnici je postelj za 4000 bolnikov, v stanišču nezakonskih paglovcov je 7000 otrok. Nektere hiše nesó svojim gospodarjem več kakor marsikteremu nemškemu knezu cela njegova dežela, na leto po 100.000 rubljev.

Hiše v Petrogradu imajo večidel le po dvoje nadstropij in le sred mesta so hiše po 3 ali 4 nadstropij. Večina hiš je lesena, zakaj, kakor vsi slovanski narodi, imajo tudi Rusi naj raji lesene in nizke hiše, in to po pravíci, ker v merzlih krajih so take hiše naj bolje. Vlada pa si prizadeva, lesene pohištva od leta do leta bolj spodriniti, in v več krajih mesta so skozi in skozi prepovedane.

V Petrogradu hišo zidati je veliko dražje kakor kjerkoli drugod v rusovskem carstvu, ker dnina delavcov je tù naj dražja, pa tudi podstava (fundament) hiš je v Petrogradu naj dražja. Močirna in mahovita zemlja mesta potrebuje, da se hiša kaj močno podzida, in na to podzidje pride še le hiša. Vse večje hiše stojé na sila dolzih kolih, ki so zabiti v globoke tla otrova (otoka).

Lesene hiše delajo iz borovcov, ktere po navadni severni šegi tako pokladajo, da eden nad drugim leží; zidane hiše pa so iz opéke (ćegla) in finiškega granita narejene. Zidovje je sila debelo, in če se pri nas čudimo, da si zidarji upajo visoke poslopja narejati s tako tankimi zidovi, se je tukaj nasproti čuditi, da pri nizkih hišah je zid po 5 do 6 čevljev močen. Zida se pa na Rusovskem vse sila hitro, da, tako rekoč, čez noč hiše vstajajo, in to zato, ker je vreme za zidanje le malo časa vgodno, in ker Rus ne more terpeti, da bi delo počasi od rok šlo; začeto mora kmalo končano biti. Zavolj te hitrice pa tudi dosto poslopij kmalo pod zlo gré.

Rusi ljubijo spremembe; zato se v Petrogradu veliko zida in preziduje. Hiša ni še dodelana, in že se to in uno popravlja in predeluje. Kakošna slovesnost, kakošen ples v hiši — in že se prenareja ta in una sôba. Teško preteče 14 dní, da bi gospodar tam pa tam kaj ne predelal.

Mestni tlak je v Petrogradu zavolj močirnega sveta morebiti naj dražji na celem svetu; neprenehoma ga je treba popravljali, in vendar se kmalo premoči. Zraven naj slabejega tlaka pa je tukaj naj lepši iz lesa napravljen, po kterem vozovi tako gladko in tiho derčé, kakor krogle na biljarju. Ker pa skor zmiraj voz za vozom gré, tedaj tlak veliko terpí, in ker zavolj moče rad gnjije, prizadeva silne stroške s popravljanjem. Sploh pa Petrogradčanom ni posebno mar za dober tlak, ker skoz 6 mescov, ko sneg in led zemljo terdo pokriva, jim je vse eno, kaj je spod.

V hiše in iz hiš se na vsih straneh lahko gré in pelje, ker prostora je povsod dosto. Večidel imajo vse hiše velike gospôde preddvore za dohod in odhod kočij, kakor v druzih mestih gledišča. Veže so velike, stopnice se vijó na dveh straneh v nadstropja. Vse sôbe so visoke in velike; v nekterih palačah so posebne sôbe za zimske verte. Nobeno mesto se tudi o tem ne more meriti s Petrogradom, kjer ima gospôda v gornjih sôbah tako krasne verte pozimi napravljene, da si človek misli, da je v raji. Če pozimi napravljajo plese, plesavcom in plesavkam ni treba veliko stopinj storiti in že sedé pod dišečim germovjem, ki jim hladí po plesu razdraženo krí. Naj večji taki zimski verti se vé da so v carovi palači.

Eden naj večjih lepot Petrogradskih hiš pa so posebno velike šipe na oknih, ki niso prepreżene, kakor drugod z lesenimi ali svinčenimi križi, in se svetijo kakor zerkala. Le ena velika šipa je celo okno.

(Dalje sledí.)

Slovanski popotnik.

* Letošnji „Neven“ o Vrazovi zapuščini. — Neresničnost g. Starčevića o Vrazovi zapuščini v lanskem „Nevenu“ in resničnost člankov o Vrazovi zapuščini v „Novícah“ priobčenih, poterduje letošnji „Neven“ v svojem najnovejem (28.) listu. Z veliko radostjo in s serčnim zadovoljstvom naznanjamo čitateljem „Novíc“ celi članek Nevenov, kteri se od besede do besede takole glasí:

„Oddavna je bila vruća želja ravnateljstva (matice), da se čim prije troškom Matice na svjetlo izda neprecjenjiva književna ostavština pokojnoga Stanka Vraza, nezaboravnoga ljubimca našega naroda, kojim će se on kao ponajprvim svojim pjesnikom uvieke ponositi. Nu budući da na prijašnje opetovane ponude sestri pokojnika od strane ravnateljstva Matice učinjene nije stigo nikakov odgovor, to je književni odbor u zadnjoj svojoj sjednici na novo odlučio pozvati pomenutu gospoju — jer su Vrazovi rukopisi njezini — da sama izjavi, pod kojom bi pogodbom hotjela odstupiti Matici rukopise pokojnoga svoga brata, a ravnateljstvo će onda, ako bude ikako moguće svakako nastojati, da ukupna Vrazova djela troškom svojim izda. Netemeljiti su dakle oni glasi, koji su se po njekojih novinah razsuli, te ravnateljstvo Matice „nemarnostju“ prama Vrazovoj ostavštini kore. Prijašnja ponuda nagrade sestri Vrazovoj učinjena, koja se je mnogim tako neznatna činila, nije bila konačna, a tako malena bila je zato, jer će uredjivanje i izdavanje Vrazovih rukopisah, po sudu izaslatih u tu svrhu odbornikah, vrlo mnogo stajati (?). Medjutim ako bi Matici za rukom pošlo Vrazovu ostavštinu o svom trošku izdati, te bi možebiti (!) dobitak troškove nadkrilio, to bi ravnateljstvo svesrdno takav dobitak gospoji sestri Vrazovoj uz shodnu pogodbu osiguralo. Rukopisi Vrazovi još su uviek u rukuh ovršiteljah njegove oporuke, budući da gg. bratja Mažuranići, kojim je pokojnik uredjenje i izdanje istih povjerio, taj posao bez popisa ostavštine neće da na se uzmu — a sada poslie sumnjičenjah u novinah još manje nego prije. Oni su dakle tu zadaću, koja bi svakako mnogo vremena uz znameniti trud i trošak zahtjevala, ravnateljstvu Matice ponudili, i ovo samo odgovor gospoje sestre pok. Vraza izčekuje, da potrebite u tu svrhu naredbe učini“.

* Poljske novine „Czas“ izhajajo od 1. julija sèm v veči obliki; cena se ni povišala.

* Ruski general Šilder je poročil svoje premoženje vdovam in sirotam vojakov, pri Silistrii padlih, ker je bil tudi on smertno ranjen.

* Na Ruskem izhaja letos 161 časopisov, 115 v ruskem, 25 v nemškem, 16 v francoskem, 3 v angleškem, 1 v poljskem, 1 v laškem, 2 v grusiškem, 2 v letiškem, 3 v rusko-nemškem in 1 v rusko-poljskem jeziku.

* Znani horvaški slovničar Torquato Berlić je izdal novo horvaško slovnico v tiskarnici Venedikta.

* Matica česka bo dala v spomin prihoda Nj. Nj. Veličanstev v Prago slovstven spominek s podobama Nj. Nj. Veličanstev in popisom slavnosti na svitlo pod naslovom „perle česke“. Razun tega bo knjiga obsegla pesme in druge plode krasne literature, zlasti take, ki udanost do presvitle cesarske hiše spričujejo.

Novičar iz mnogih krajev.

V zadnjem listu smo ob kratkem povedali, da je vladni list „Oest. Corr.“ naznanil osnovo, po kteri se bo vsled lastnoročnega pisma Nj. veličanstva od 31. grudna 1851, ko je nehalo ustavno vladanje v našem cesarstvu, prihodnjič po vsih deželah deželno namestovavstvo vpeljalo. Danes smo v stanu, kaj več o ti napravi povedati, ki je že od Njih veličanstva potrjena in se bode kmalo razglasila. Djavnost deželnih namestnij bo obstala v občnem deželnem zboru in pa v deželnih odborih. Udje občnega deželnega zbora bojo: od Nj. veličanstva izvoljeni deželni častniki, duhovni častniki in predstojniki duhovnih korporacij, ki so se že pri poprejšnih deželnih stanovih vdeleževali deželnega zbora ali kterim se bo še le prihodnjič ta pravíca dodelila,— dalje tista imatrikulirana dedna žlahna gospôda, ki je že poprej vživala dostojnstvo deželnih stanov ali ki bo še le pozneje s tim dostojnstvom obdarovana, — tisti častniki vseučilišč, ki so že poprej deležni bili dostojnstva deželnih stanov ali kterim se bo vprihodnje ta pravíca dodelila, — namestniki tistih mest in tergov, ki so že nekdaj svoje poslance v deželni zbor (Landtag) pošiljali, in zadnjič udje deželnih odborov. Le cesar sami bojo v posebnih priložnostih poklicali občni deželni zbor, ki pa se ne smé vtikati v posvetovanje deželnih zadev, ki so edino le izročene deželnim odborom. Pri volitvi deželnih odborov pa, ki bojo zraven deželnega zbora popolnoma samostojni, ima to za pravílo veljati, da se deželni odborniki le volijo iz udov občnega deželnega zbora višje duhovne in deželne dedne gospôde z velikim zemljišnim posestvom, iz namestnikov k deželnemu zboru pripušenih mest in tergov, namestnikov vseučilišč, in še drugih namestnikov velicega zemljišnega posestva in sosésk ali občin po deželi v dostojnem številu. Djavnost deželnih zborov ima obsegati: naredbe za povzdigo kmetijstva, obertnijstva in kupčijstva, in zadeve, ki dotikajo razkosenje zemljiš in pa nepremakljive posestva, — naprave za vednosti in umetnije iz deželnega premoženja, — oskerbovanje ubozih in zdravstvine zadeve, kolikor spadajo v njih opravilstvo, — milodarne in občnokoristne naprave, ki se plačujejo iz deželnega dnarja, — zagotovljenje preživljenja učiteljev na ljudskih šolah, — vredbe vdeleženja pri zidanju farnih cerkev in šol, — odrajtvila, ki za priprego, hrano in stanišča vojakov in vojaških stražnikov spadajo na deželo, — cestne, vodne in druge zidarije iz deželnega premoženja, — premoženja upnih naprav in sploh dohodki in stroški dežele, in sploh vse blagor in deželne potrebšine zadevajoče naprave. V deželnih postavah bo razločeno: kdo zamore v ta odbor priti; izgovorjeno je pa že, da namestniki žlahne gospôde, velicega posestva, mestnih in deželnih sosésk morajo na vsako vižo v deželi nepremakljivo posestvo imeti. Deželni odbor pa bo dvojni: eden bo véliki, drugi manjši. Število odbornikov velicega odbora ne smé manjše kot 12, pa ne večje kot 48 biti (po velikosti dežel). Veliki zbor se snide, kadar bo poklican; predsednik mu je c. k. deželni poglavar ali njegov namestnik. Manjši odbor pa je stanoviten na strani deželnega poglavarstva; število teh odbornikov je 4, 6, k večjem 8. Iz kterih udov velicega odbora se ima manjši odbor sostaviti, ktero čast in plačilo bo vžival, bo pozneje določeno. Na mesto poprejšnih deželnih stanov imajo v ti osnovi popisane namestnije stopiti. — Od deržavnega zajema pišejo razni časniki, da je vdeležba povsod velika, tako, na priliko, je podpisal mestni odbor na Dunaji 3, v Terstu 2, v Debrečinu 1 milion, deželni stanovi štajarski 1 mil., vodstvo severne železnice 3 milione itd. — Vožnja čez Semering gré prav po sreči; v 2 pičlih urah pride železnica čez-nj. — Ministerstvo je ukazalo, da se ima Drava od Belaka do Marburga za vožnjo parobrodov (Dampfschiffe) pripravna narediti. — Iz Turškega segajo novíce do 17. t. m.; obé armadi stojite mirne, se vedno pomnožujete, in si uterdujete svoje staniša. Omer-paša se je s svojo armado naslonil na Oltenico; vsaka stran je pripravljena na hud boj. V tem se posvetujete naša in pruska vlada, ktera je 18. dan t. m. poslala baron Manteufelna na Dunaj s posebnimi sporočili, od kterih pa še ni nič znanega. — V Šumli je glavno stanišče francosko-angleške armade; v Šumli in Ruščuku napravljajo angleški minêrji in tesarji že baráke za zimske stanišča. — 7. julia se je 88 angleško-francoskih bark na visočini pri Akjermanu prikazalo, od kodar so potem na jutrovo stran jadrale. — Rusovski cesarski komisar Budberg je v Valahii dvema boljarjama (Kantakuzinu in Bolianu) v pohvalo njih zveste vdanosti podelil čast vélikih banov. Ker bane voliti imata oblast le kneza vlaški in moldavski, veljá to mnogim za znamnje, da rusovska vlada ima te knežii za svoje deželi. — Kralj gerški je ob vso oblast prišel, le kar ministri rečejo, to veljá, — ti pa plešejo, kakor francoska in angleška poslanca godeta. — Knez černogorski bo nek poslal poslance do sultana z zagotovilom popolnoma mirovati, in s prošnjo, naj se Berda in dvoje primorskih otokov pridaje Černogorcem, da bojo mogli živeti. — V Španii je huda. Punt se razširja v Barceloni in več druzih mestih, in z armado vleče zdaj tudi ljudstvo in vpije: živila ustava, preč z ministri, preč s Kristino! Konca te ustaje nihče še ne previdi.

Žnjica.

Prišlo je leto, zreli klas
Očém je radost, njivam kras.
Župan ima naj več poljá,
Vse belo žnjic na njem migljá.
Pôsli jim serpe brusijo,
Da v žetju se poskusijo:
Kdo stavkov več nažela bo,
Zvečer petíc več štela bo. —
Kraj njiv župana šétata,
In pridne žnjice glédata.
Oča je star in sivobrad,
In sin kot rano solnce mlad.
„Žéle ste pridno, in končán
Vam bodi trud današnji dan;
Pazíte pa, kar vam povém:
Naj pridniša bo môm očém,
Ki jutri ko se dan zazná,
Naj perva snop nažét imá“.
Vidova spí, nje dete spí,
Vso noč se nič ne prebudí,
Al ko zazná se rano svit,
Slavúljček jame jo budit';
Pa sklene se ji prec okó,
Saj dete spančka še sladkó.
Škerjanček zdaj zagostolí,
Vidovo kliče in budí.
Al sklene se ji koj okó,
Saj dete spančka še sladkó.
Petelin spet kikiriki
Vidovo kliče in budí.
V zibéli dete se smehljá,
Zaspati to ji več ne dá.
Nasiti sinčeka lepo
V zibeli nese ga sebo. —
Nobene žnjice ni še tam,
Župan ob njivah hodí sam,
In: „dobro jutro!“ — govorí —
„Naj perva s serpom prideš ti;
Molil bogá, prosil bogá,
Naj vodi me in znamnje dá“.
V zibéli detice mladó
Obrača jasno va-nj okó.
Poljubi ga, poboža ga.
„Al hotel bi me ti oč'ká?“
Sladkó se angelj nasmejí,
In „ata!“ v pervo zgovorí.
In bil mu oče je od zdaj
Županov sin on vekomaj.

Matija Valjavec.

Pogovor vredništva. Gosp. D. Š.: Hvala lepa za prejeto sliko!

Stan kursa na Dunaji 20. julia 1854.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	83 3/8	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	83 1/2	fl.
	4 1/2 „	75 5/8	„	Windišgrac. „ „ 20 „	29 1/2	„
	4 „	67	„	Waldštein. „ „ 20 „	29	„
	3 „	53 1/2	„	Keglevičeve „ „ 10 „	10 1/4	„
	2 1/2 „	41	„	Cesarski cekini	5 fl.	49
Oblig. 5% od leta 1851 B		97	„	Napoleondor (20 frankov)	9 fl.	42
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		80	„	Suverendor	17 fl.	—
Zajemi od leta 1834 . .		224 1/2	„	Pruski Fridrihsdor . . .	10 fl.	6
„ „ 1839 . .		124	„	Nadavk (agio) srebra:		
„ „ 1854 . .		87 3/4	„	na 100 fl.	23 fl.	

Odgovorni vrednik: *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik: *Jožef Blaznik.*